

Daan Buringa neemt hoofdrol op
in verfilming van 'Joe Speedboot'

**De gigantische arm
die grote dromen
in een klein dorp
moet vervullen**

8-9

Opgeladen staat netjes Waarom u (g)een thuisbatterij nodig hebt **2-3** / **Het nieuwe 'The Testaments'** 'The Handmaid's Tale'-vervolg neemt u weer mee naar Gilead **6-7** / **Oscar van den Boogaard** 'Dat het MoMu mijn boek weert, is een compliment' **11**

M

et een zonnige glimlach begroet Daan Buringa ons vanuit Amsterdam-Oost, waar hij zelfstandig woont in een appartement dat volledig aangepast is aan zijn noden. Hij zit aan zijn bureau en door de positie van zijn webcam merken we de rolstoel waarin hij sinds zijn 16de zit niet eens op. Zo zou Buringa ook het liefst door iedereen gezien worden: als een gewone, energieke twintiger die zijn leven volop aan het uitbouwen is.

Wel valt op dat zijn stem nu en dan overslaat. Het klinkt een beetje alsof de puberteit nog niet helemaal uit zijn strottenhoofd verdwenen is, maar eigenlijk is dit het hoorbare gevolg van ataxie van Friedreich, de progressieve spierziekte die op zijn 8ste bij Buringa werd vastgesteld. Zes jaar later liep hij een incomplete dwarslaesie op tijdens een operatie aan zijn ruggengraat: sindsdien is hij het gevoel in zijn beide benen kwijt.

Toch heeft zijn medische malheur hem nauwelijks afgeremd in het leven. De 24-jarige acteur speelt vandaag zijn eerste hoofdrol in *Joe Speedboot*, de sfeervolle verfilming van Tommy Wieringa's bestseller over Fransje Hermans: een jongeman in een rolstoel die leven, vriendschap en liefde ontdekt wanneer de mysterieuze Joe Speedboot in zijn slaperige dorpje opduikt.

Voor Buringa is het een levenslange droom die uitkomt. Al van kindsbeen af wilde hij acteren. Jarenlang zat hij op toneel, en wanneer de tijd kwam om aan het einde van de middelbare school een verdere studie te kiezen, twijfelde Buringa geen seconde: hij zou naar de toneelschool in Amsterdam gaan. Hij werd er de eerste student in een rolstoel ooit.

"Toen ik daar net aankwam, keken mensen nog weleens raar op", vertelt Buringa. "Ze vroegen zich misschien af hoe dat er dan zou uitzien, een acteur in een rolstoel. Zou dat wel lukken? Maar op een gegeven moment kende iedereen me en speelde ik gewoon mee met de rest. Naar mijn gevoel maakten ze op school geen verschil tussen de andere studenten en mij. Dat is ook het leuke aan theater: als je bijvoorbeeld Shakespeare speelt, dan doe je dat gewoon met het lichaam dat je hebt. De ene heeft een hoge stem, de andere een lage. De ene is klein, en de andere groot."

"Ook zelf toneelstukken maken vond ik fantastisch. Zo heb ik mijn eigen stijl gevonden. Ik vind het heel leuk om mensen in het publiek te confronteren met hun ongemak over het feit dat ik in een rolstoel zit. Dan leg ik hen woorden in de mond. Ik vind het heerlijk dat ik op het toneel zelf de macht heb. De mensen zitten vast in hun stoel, en ik kan met ze doen wat ik maar wil."

U wilde altijd al acteren. Waar komt die liefde vandaan?

"Het zat gewoon in mijn DNA. Toen ik klein was, voerde ik bij familie en kennissen altijd acts uit. Ik sloofde me uit en vertelde allerlei bizarre verhalen. Op mijn 10de heeft een vriend me meegenomen op toneel. Toen dacht ik: oh, wat ik altijd al doe, kan ik hier tot uiting brengen, en mensen kijken er nog graag naar ook. (lacht) Daar is dus mijn liefde voor spelen ontstaan. Op mijn 15de heb ik meegewerkt aan een groot toneelstuk, waarin naast amateurs ook professionele acteurs meespeelden. We hebben met die voorstelling door het hele land getourd, en toen ontstond bij mij het besef: ik wil dat dit mijn leven wordt."

Een jaar later kreeg u een dwarslaesie. Dacht u toen niet: die droom mag ik opbergen?

"Nee, ik dacht: dat ga ik gewoon doen. Ik was ook wel een beetje optimistisch. Want, zo bedacht ik me, door mijn situatie had ik wel nieuwe verhalen te vertellen, dingen die anderen niet zo snel zouden vertellen. Ik zag er dus meteen het positieve van in." (lacht)

"Eerlijk gezegd begin ik me nu pas een beetje te realiseren wat voor impact mijn lichamelijke toestand op mijn leven heeft. Toen ik mijn dwarslaesie kreeg, was ik maar met één ding bezig: naar de toneelschool gaan. Dat doel heb ik nu bereikt. Ik

Daan Buringa speelt de hoofdrol in verfilming van 'Joe Speedboot'

'Ik wil niet altijd mensen blijven spelen die een ongeluk krijgen'

Daan Buringa, die sinds zijn 16de in een rolstoel zit, beleeft in *Joe Speedboot* zijn grote doorbraak.

Maar de klok tikt voor de beloftevolle Nederlandse acteur: door zijn progressieve spierziekte dreigt hij zijn stem te verliezen. Het maakt zijn acteerhonger alleen groter.

LIEVEN TRIO

In *Joe Speedboot*, gebaseerd op het boek van Tommy Wieringa, speelt Daan Buringa Fransje Hermans, een jongen in een rolstoel die leven, vriendschap en liefde ontdekt wanneer de mysterieuze Joe Speedboot (foto) in zijn dorpje opduikt. © IVO VAN DER BENT

Net als het hoofdpersonage legde Daan Buringa zich toe op armworstelen – met even fatale gevolgen.

ben vorig jaar afgestudeerd, het is me gelukt. Maar nu de drukte van school is weggevallen, besef ik plots dat ik ook gewoon moet leven, en die boel moet vormgeven. Ik merk eigenlijk nu pas dat die dwarslaesie toch ook wel heel vervelend is, terwijl ik ze al acht jaar heb.”

Met uw hoofdrol in Joe Speedboot gaan wel weer nieuwe deuren open. Hoe zijn de makers bij u terechtgekomen?

“Ze wilden het liefst iemand in een rolstoel casten voor de rol van Fransje. En aangezien ik de enige student in een rolstoel was op de toneelschool, kwamen ze meteen bij mij uit. De auditie ging ook goed, maar regisseur Sam de Jong vond het te snel om de rol al meteen aan mij te geven. Dus daarna zijn ze nog een halfjaar door heel Nederland getrokken, langs ziekenhuizen en revalidatiecentra. Maar uiteindelijk kwamen ze toch gewoon weer bij mij uit.” (lacht)

Filmrollen voor jongemannen in een rolstoel zijn niet dik gezaaid. Dacht u niet: deze moet ik echt hebben?

“Ja, deze rol was op mijn lijf geschreven. Ik zou absoluut gebaald hebben als ik hem niet gekregen had. Ik besepte: dit is mijn kans.”

Hoe kijkt u naar acteurs zonder beperking die een personage in een rolstoel spelen?

“Dat vind ik wel jammer, want zij kunnen heel veel rollen spelen. Terwijl ik niet zomaar alle rollen kan spelen. En als de rollen die ik wel kan spelen, ook nog eens weggegeven worden aan mensen die gewoon kunnen lopen, dan blijft er voor mij – of voor andere mensen in een rolstoel – helemaal niks meer over. Nu, ik neem het die acteurs niet kwalijk, hoor. Ik snap het wel, en ik vind ook dat je als acteur in principe alles zou moeten kunnen spelen. Alleen zou ik dan ook wel gevraagd willen worden voor rollen die niks met mijn rolstoel te maken hebben. Ik wil niet mijn hele leven mensen blijven spelen die een ongeluk krijgen en moeten revalideren. Ik wil ook gewoon een advocaat of een bakker spelen. In Engeland zie je dat wel al, maar in Nederland gebeurt het voorlopig niet. We lopen achter.”

Zijn er dingen die u over Fransje begrijpt, die een acteur zonder rolstoel niet zou begrijpen? Of die zelfs Tommy Wieringa niet begrijpt?

“Tommy heeft heel veel research gedaan, en kan zich heel goed in Fransje inleven, vind ik. Maar zowel in het boek als in het filmscript stonden toch dingen die niet klopten. Praktische details, vooral. Zo kon Fransje in de ene scène een beetje kruipen, en in de andere weer helemaal niet. Ook heel concrete dingen, zoals hoe Fransje plast, waren in het boek niet altijd consequent: in het begin had hij een condoomkatheter, maar later weer niet. Dat zijn dingen die anderen misschien niet zien, maar ik wel.”

Hoeveel van uzelf herkende u in Fransje?

“Heel veel. Toen ik het script las, dacht ik: dit ben ik gewoon bijna. (lacht) Schrijven is bijvoorbeeld mijn uitlaatklep, en dat heeft Fransje ook heel erg. Hij blijft ook vechten en doorzetten, en nieuwe dingen vinden – zoals dat armworstelen waarop hij zich in de tweede helft van de film toelegt.”

Dat laatste heeft u zelf ook uitgeprobeerd, en helaas met even rampzalige gevolgen als in het boek...

“Ja... (lacht) Op het einde van een draaidag was ik met een jongen en een meisje aan het praten over hoelang ik naar de sportschool gegaan was om te trainen voor mijn rol. Waarop die jongen me uitdaagde voor een potje armpje drukken. Een minuut lang ging het gelijk op, maar ik voelde veel druk om te winnen – omdat die jongen had gezegd dat ik sterker was dan hij, en omdat ik ook een beetje indruk wilde maken op dat meisje. (lacht) Dus op een bepaald moment probeerde ik extra kracht te zetten, maakte ik een rare beweging met mijn bovenlichaam, en pàts... Het klonk alsof er een tafelpoot brak. Maar het bleek dus mijn arm te zijn.”

“In het ziekenhuis stelden ze vast dat ik een spiraalbreuk had. Het moest geopereerd worden en ik zou een halfjaar moeten revalideren. Toen ik dat hoorde, dacht ik: nu had ik eindelijk mijn droom waargemaakt, en verknaal ik het nog. Ik dacht dat ze mij gingen vervangen en me uit de film zouden knippen. Ik werd helemaal gek. Gelukkig hebben ze wel op me gewacht, en konden we de film gewoon afmaken wanneer ik gerevalideerd was.”

De film gaat over Fransjes vriendschap met Joe Speedboot, een nieuwe jongen in het dorp die hem mee op sleeptouw neemt. Heeft u in uw leven ook zulke mensen ontmoet?

“Ja, ik ben van nature heel avontuurlijk, maar als ik iets wil ondernemen, heb ik wel vaak andere mensen nodig die dat ook zijn. (lacht) Gelukkig heb ik twee beste vrienden die me overal mee naartoe nemen. Afgelopen winter waren we bijvoorbeeld in Keulen. We liepen door de stad, en toen we langs een spa kwamen, beslisten we meteen dat we daar de volgende dag naartoe zouden gaan. Dat die helemaal niet rolstoel-toegankelijk was, maakte ons niets uit. ‘Hoe gaan we dat dan doen? Dat zien we morgen wel.’ En we zijn er gewoon heen gegaan. Zo

‘Ik vind het heel leuk om mensen in het publiek te confronteren met hun ongemak over het feit dat ik in een rolstoel zit’

‘Ik ben van nature vrij roekeloos en avontuurlijk, en zo wil ik ook gezien worden: als een acteur die overal voor gaat’

is het altijd met mijn vrienden: we doen waar we zin in hebben.”

In de film ontdekt Fransje dankzij zijn vriendin PJ ook dat zijn beperking niet betekent dat liefde en seks niet voor hem zijn weggelegd. Hoe is dat voor u?

“Daar worstel ik wel mee. Seksualiteit werkt bij mij iets anders, maar het is wel gewoon mogelijk. En ik merk dat er veel aannames en misverstanden bestaan over wat ik wel en niet zou kunnen. Als ik dan op date ga, vormt dat meteen een hindernis. Want dat is toch iets waar je niet zo snel over praat. Dus daten, seks, relaties... Dat kost me veel moeite, en dat vind ik wel frustrerend. Daarom vind ik het intieme moment tussen Fransje en PJ ook zo mooi. Ik hoop dat mensen die scène zien en beseffen: oh ja, dat kan gewoon.”

Deze rol zet u op de kaart bij het grote publiek, maar hoe wilt u als acteur liefst gezien worden?

“Ik wil niet alleen maar met mijn rolstoel geassocieerd worden. Ik ben bijvoorbeeld van nature vrij roekeloos en avontuurlijk, en zo wil ik ook gezien worden: als een acteur die overal voor gaat, en elke rol wil spelen. Ik hoor vaak van mensen die me zien spelen dat ze op een gegeven moment mijn rolstoel niet meer zien, omdat ze helemaal in het verhaal zitten. En zo wil ik het ook graag. Ik vind het wel leuk om uniek te

zijn, maar niet per se door mijn rolstoel. Ik wil gezien worden als ‘die maffe acteur die gewoon allemaal vette shit doet’. (lacht) Ik zou bijvoorbeeld het liefst mijn eigen stunts willen doen!”

Door uw spierziekte dreigt ook uw stem steeds verder achteruit te gaan. Houdt dat u bezig?

“Ja, dat vind ik heel moeilijk. Vooral omdat er geen prognose is. Ik weet dus niet of dat gaat gebeuren, en wanneer. Er is nu wel een medicijn ontwikkeld voor mijn ziekte, dat de achteruitgang met 50 procent remt. Dat is fantastisch. Alleen kan ik er niet aankomen, want het kost 300.000 dollar per jaar, en in Nederland wordt het nog niet vergoed. Dat is heel frustrerend.”

“Daarom heb ik nu een voorstelling gemaakt voor beleidsmakers, die ik bij hen op kantoor ga spelen. Ze gaat over dat medicijn, en over mijn persoonlijke ervaringen met mijn ziekte. De titel is *Wat ben ik waard?*, en dat is dus ook de vraag die ik aan de beleidsmakers stel: hoeveel geld hebben jullie voor mij over? Ik vond het belangrijk om mijn steentje bij te dragen in die strijd. En ik hoop dat ik het medicijn op een gegeven moment ga kunnen krijgen. Want als acteur... Als ik mijn stem verlies, dat zou echt rampzalig zijn.”

Voelt u zich opgejaagd door dat vooruitzicht?

“Heel erg, ja. Ik ben allerlei dingen aan het ondernemen, en ik wil een tv-serie schrijven. Daar ben ik dan ook gewoon meteen mee begonnen. Iemand anders zou kunnen zeggen: ach, ik wacht nog wel een jaartje. Maar ik weet niet eens hoe ik er volgend jaar zal uitzien. Ik denk de hele tijd: het moet allemaal nu.”

Joe Speedboot speelt vanaf vandaag in de bioscoop.

Opnames van Joe Speedboot. ‘Ik zou absoluut gebaald hebben als ik deze rol niet gekregen had’, vertelt Daan Buringa. ‘Ik besepte: dit is mijn kans.’